

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

КНСБ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

СОФИЯ, ПЛ. "МАКЕДОНИЯ" № 1

Изх. № 44-00-2

Дата: 25.09.2018г.

25.09.18 04.01-165

27.09.18

Становище на КНСБ върху проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗИД на ЗКПО)

Според установената вече от изпълнителната власт традиция, през последните години промените на действащите данъчни закони в страната се извършват чрез ЗИД на ЗКПО и по-специално в неговите преходни и заключителни разпоредби (ПЗР).

Контекстът на тазгодишните промени е напълно подчинен на необходимостта от интегриране в националното ни законодателство на Директива 2016/1164 на ЕС от 12.07.2016 г. В този смисъл, промените не касаят сериозни изменения в данъчното законодателство на страната ни. Основната идея с проекта на ЗИД на ЗКПО е да се подобри превенцията срещу практиките на избягване на данъчно облагане от страна на физически и юридически лица, като по този начин административно се засили и борбата срещу сивата икономика. Повечето промени целят усъвършенстване на данъчното законодателство и прецизиране на конкретни разпоредби и точки. Промените са изключително практически ориентирани и съдържат в себе си основа за по-улесненото им прилагане в практиката в бъдеще.

За поредна година изпълнителната власт не се ангажира с по-сериозни реформи в тази сфера, като тази година се подхожда към данъчните закони вероятно най-плахо от всички преходни. Въпреки че отчита положителния характер на промените, КНСБ не разбира това поведение, при положение, че противно на очакванията, сегашната данъчна система не допринесе за ограничаване на сивата икономика и практиката за укриване на данъци. Реалните преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) със значим икономически и социален ефект, които се вливат в България, са крайно недостатъчни през последните години, а съотношението преки/косвени данъци като дял в държавния бюджет всяка следващата година става все по-притеснително.

Все пак, по същество могат да бъдат изведени на преден план следните основни промени, които пряко касаят българските граждани:

1. В Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) се въвежда т.нар. „еко-компонент“ при облагането на моторни превозни средства и се променя концепцията за определяне на данъка върху превозните средства с технически допустима маса до 3,5 т. Конкретната сума на годишния данък ще зависи от коефициента за мощност и екокатегорията, които ще се

КНСБ

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

определят от всяка община индивидуално. Като цяло, по-висок данък ще плащат собствениците на автомобили с екокатегория по-ниска от ЕВРО-4, докато за останалите данъкът ще бъде намален като допълнителен стимул. Това на практика означава преразпределяне на данъчната тежест върху хората, които използват стари автомобили за сметка на тези, които ползват по-нови. Освен това, има основания да се смята, че данъчната основа ще се разшири, защото голяма част от българските граждани са собственици на по-стари автомобили. Редица статистики по тази тема през последните години потвърждават именно подобна структура на автомобилите по година на производство. В България повече от 67% от всички автомобили са на възраст над 15 години по данни на КАТ към края на 2017 г. В същото време автомобилите над 20 години също заемат висок дял – около 38%.

КНСБ смята, че стъпката като цяло е правилна, както от фискална, така и от макроикономическа и екологична гледна точка, но може да я окажем като премерена. Разбираме малките стъпки, с които се въвеждат подобни промени и отчитаме вероятността правителството да е калкулирало и „политическия риск“ от подобна мярка, тъй като от много години контрааргументът на тази политика е, че „хората са бедни“. КНСБ смята, че българите все още нямат европейски доходи, за да могат да си позволят масово коли, които да отговорят на съответните екологични изисквания. Въпреки това, стъпката е правилна и я подкрепяме, като апелираме и в бъдеще реформите в тази сфера да се правят внимателно и постепенно.

2. На следващо място, трябва да споменем и предложената важна промяна, която може да има положителен финансов ефект за общините - премахване на облекчението за такса смет, когато жилището е посочено като основно, но собствениците му декларират, че не ползват имота, за да не плащат висока такса битови отпадъци.

3. На трето място, може да се посочи премахването на конкретни данъчни изключения в полза на общините, повече административни облекчения на местно ниво и някои конкретни поправки на отделни текстове в няколко закона. Важно е да се спомене, че коригирането на текстове, които по своя смисъл са остарели и внасят допълнително объркване относно тълкуването на закона, е правилна стъпка. Нещо повече, България е заплашена от наказателна процедура от ЕК, ако тези промени не бъдат направени (част от тези промени, без да се навлиза в подробности, са – премахване на протоколите за самоначисляване на ДДС, като по този начин се улеснява до голяма степен работата на счетоводителите, премахване на задължителното изискване фирмите да имат печати, премахва се минималният праг от 50 000 лв. за обезпечения на търговците на горива, тъй като ЕК смята, че тази практика е дискриминираща спрямо по-малките доставчици в този бранш и

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

4. На следващо място е положително, че всички хора с доходи освен тези по трудов договор, няма да имат нужда от служебни бележки за придобития през годината облагаем доход и удържания данък на физическите лица. От 2020 г. се предвижда справките за изплатени суми към НАП да се подават автоматично и само от работодателите, а от МФ гарантират електронните данъчни декларации да са предварително попълнени с тези данни. По този начин българските работници се улесняват значително. Единственото нещо, което ще се изисква от тях е да проверят данните в документа, да се подпишат и да го изпратят обратно сканиран. Подобна е практиката и в други европейски страни, като Естония например. КНСБ оценява положително тази промяна, като акцентира, че ще се спести изключително много време на хората. За да се реализира и администрира успешно това предложение, МФ предлага въвеждане на по-ранен срок за подаване на данъчните декларации – 28 февруари на следващата година и удължаване срока за ползване на отстъпката от 5% - до 31 март.

5. Друга промяна, която би могла да бъде обект на интерес от страна на гражданите, е факта, че се премахва изискването за писмена декларация от единия родител, когато другият ползва данъчно облекчение за деца. Освен това, премахва се и ДДС върху услугите по международно посредничество при осиновяване на дете. Това също е положителен момент и улеснява значително целият процес, който сам по себе си е доста сложен и сега.

6. С проектозакона също така се предлага и въвеждането на възможност за операторите на ваучери за храна да използват получените суми от работодатели по предоставените им ваучери и за заплащане на данък добавена стойност (ДДС), т.е. вече ще бъде налице начисляване на ДДС още в началото при продажбата им, когато операторът на ваучери прави доставка към работодател. Удължава се и срокът за прилагане на обратната схема за начисляване на ДДС при зърното – до 2022 г. Въвеждат се и други по-малко популярни промени, които имат изцяло административен характер, като – правило за ограничаване на приспадането на лихвите, правило за контролираните чуждестранни дружества в съответствие с прилагането на Директива 2016/1164, изясняване на някои несъответствия при хибридни образувания и инструменти и др.

С това до голяма степен промените в данъчните закони за 2019 г. се изчерпват. Оценката на КНСБ е категорична, че страната има нужда от по-сериозна реформа в областта на данъците, която да стимулира хората с ниски доходи и да намали неравенствата, които всяка година се увеличават.

КНСБ за пореден път подчертава, че запазването на съществуващия модел на данъчно облагане на т.нар. „плосък данък“ не е правилен за икономиката и. Въпреки това, този вид данъчно облагане е част от политическата

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

програма на ГЕРБ и КНСБ не се изненадва, че за поредна година не вижда сериозни реформи, а само мерки, насочени към улесняване на администрирането на данъците. КНСБ смята, че фискалната политика има и други цели, които са далеч по-важни от стремежа към опростено събиране на данъци в държавния бюджет.

Според КНСБ, действащият плосък данък без необлагаем минимум е в услуга на високодоходните групи, като им предоставя допълнителен ресурс от лични доходи, които те да ползват по свое усмотрение и на практика отменя традиционното за ЕС задължение на заможните слоеве да поемат по-висок дял в държавния бюджет, с което да подпомагат сектора на публичните услуги и социалните разходи на държавата. Този подход е заложен в самия модел на функциониране на Социална Европа.

КНСБ отбелязва, че във времето, в което действа сегашната данъчна система (последните десет години), се е намалил дялът на преките данъци като източник на постъпления в държавния бюджет, а в същото време са се увеличили тежестите по линия на косвените данъци - главно ДДС. Подобна схема на вторично разпределение е във вреда на данъкоплатците от средната класа, работещите бедни и уязвимите групи. Поради посочените по-горе причини плоският данък задълбочава неравенствата и противоречи на основни препоръки от Европейската комисия, отправени към България в рамките на Европейския семестър.

Освен това, КНСБ отбелязва, че сегашната данъчна система на плосък данък и за физическите и за юридическите лица е в дисонанс с практиките и препоръките на международните финансови институции и ЕК за антикризисни стратегии. МВФ още през 2006-2007 г. призна, че експериментът „плосък данък“ се е провалил и препоръчва внимателно връщане към прогресивна скала. ЕК апелира за хармонизация на данъчните системи в ЕС, имайки предвид главно ограничаването на неолибералните практики в новите членове на общността, вкл. и България.

Ако България се стреми към реална конвергенция в рамките на ЕС-28 по отношение на икономически растеж, работни заплати и обществено благосъстояние, то поддържането на пропорционална скала на облагане не е решение и не подкрепя по никакъв начин пътя, по който страната ни е поела.

В крайна сметка, КНСБ е на мнение, че данъчна реформа трябва да се прави по време на възходяща икономическа конюнктура, каквато имаме в момента. На база изложеното до момента, КНСБ отправя следните препоръки към изпълнителната власт, които са насочени изцяло към промяна на данъчната система в страната:

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

1) Въвеждане на необлагаем минимум, равен на минималната работна заплата, установена за страната;

Мотив: По този начин ще бъдат освободени от данък нискодоходните групи и техният разполагаем месечен доход ще нарасне¹. Структурата на депозитите на гражданите в страната показва, че целият допълнителен разполагаем доход най-вероятно ще бъде изразходван за потребление, което пък ще има мултипликативен ефект, както за икономическия растеж, така и за приходите в бюджета под формата на ДДС. КНСБ смята, че тази мярка стимулира, както реалната икономика, така и фискалната политика. Като се отчетат всички монетарни и немонетарни ползи от тази мярка, КНСБ счита, че нетната загуба за държавния бюджет ще бъде приемлива и относително малка на фона на бюджет от над 40 млрд. лв. КНСБ смята, че тази мярка е в унисон и с конкретни препоръки на ЕК към България за намаляване на неравенствата и борба със сивата икономика.

2) Данъчната основа за лица с доходи по-високи от установената МРЗ да се определя след приспадане на минималната работна заплата и остатъкът да бъде облаган с данъчна ставка от 10%;

3) Повишаване на максималния осигурителен доход от 2600 лв. на 3000 лв. на първо време, тъй като той е замразен вече доста години, а работните заплати и икономиката като цяло се развиват във възходящ тренд;

4) След първоначалното увеличение на МОД, постепенно нарастване на неговата стойност до 10 пъти установената МРЗ за страната в дългосрочен период;

5) Отваряне на дебат и последователни стъпки за въвеждането на семейно подоходно облагане в близко бъдеще;

Според КНСБ, промяната в данъчната система по този начин би предизвикала процес на още по-ускорена конвергенция на българските заплати към средноевропейските и би направило българския бизнес много по-конкурентоспособен на международните пазари.

Общото намаляване на данъчното облагане на труда и редуцираните приходи на бюджета от този източник би следвало да се компенсират с въвеждането на данък върху финансовите трансакции, с облагане на депозитите и спестяванията над определен размер, с увеличен размер на

¹ Според изследване на КНСБ, всеки гражданин ще получи допълнителен разполагаем ресурс в размер на 672 лв. на година вследствие от въвеждането на необлагаем минимум, който да съответства на установената МРЗ за страната.

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

1040 София, пл. "Македония" № 1, www.knsb-bg.org

данъка върху второ жилище и други недвижими имоти и др. подобни мерки и инструменти, които в известна степен биха допринесли за намаляване на растящите неравенства. Освен това, намаляването на приходите в държавния бюджет означава увеличаване на приходите за гражданите и съответно по-високо потребление. До голяма степен, това увеличено потребление би компенсирало загубите за бюджета под формата на допълнителна добавена стойност, по-висок икономически растеж и ускорен ръст на доходите на работещите.

В заключение, всички предложени промени в ЗИД на ЗКПО са подчинени на идеята за усъвършенстване на някои елементи на сегашната система на облагане, а не за съществена промяна на прилагания данъчен модел в страната. КНСБ отчита положителния характер на тези промени, но поставя акцент върху макроикономическия контекст, в който се намира настоящата система на облагане. Необходима е задълбочена оценка на ефекта от този вид облагане върху неравенствата, инвестициите, приходите в държавния бюджет и сивата икономика. Едва тогава ще се отговори ясно на въпроса дали посоката, в която е поела изпълнителната власт по отношение на данъците е вярна или напротив.

Конфедерацията на независимите синдикати в България подкрепя заложените промени в проекта на ЗИД на ЗКПО, но в същото време подчертава необходимостта от преосмисляне, по-дълбоки и целенасочени промени в сегашния модел на плоско данъчно облагане съгласно нашите разумни и справедливи предложения.

С УВАЖЕНИЕ,

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ

ПРЕЗИДЕНТ НА КНСБ